

Vergaderjaar 2024–2025

25 883

Arbeidsomstandigheden

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 526

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 mei 2025

Vormen van kinderarbeid als kidfluencers, gezinsvloggers en mom- en dadfluencers worden steeds populairder. Onderzoeksbureau Regioplan¹ constateerde al in het rapport «Modernisering regelgeving kinderarbeid» van 5 april 2022 dat deze vormen van kinderarbeid positieve aspecten hebben, maar ook risico's voor de gezondheid, veiligheid en de schoolgang met zich brengen. Zo kan het inzetten van kinderen als verdienmodel door bedrijven of ouders schadelijk zijn voor hun welzijn en ontwikkeling. Om die reden wil ik dit tegengaan. Om meer inzicht te krijgen in de mogelijke opties voor een passende aanpak van deze vormen van kinderarbeid heb ik Panteia samen met VHP Human Performance onderzoek laten doen.² Bureau Jeugd en Media heeft vanuit een adviseerende rol het onderzoek ondersteund.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over mijn aanpak in reactie op dit onderzoek en het gevolg dat ik geef aan de motie van het lid Palland c.s. over een normenkader voor kinderen die als influencer werken of figureren op sociale media.³ Vanwege de potentiële impact op het welzijn en de ontwikkeling van kinderen zet ik binnen mijn beleidsdomein in op een aanpassing van de wet- en regelgeving en meer voorlichting over deze vormen van kinderarbeid.

Uitkomsten Onderzoek Panteia/VHP en beleidsreactie

Uit het onderzoek blijkt een beperkt aantal kinderen zelf te vloggen, in familievlogs voor te komen of door mom- en dadfluencers in beeld te

¹ Kamerstuk 25 883, nr. 459

² Kamerstuk 25 883, nr. 501

³ Kamerstuk 25 883, nr. 468

worden gebracht.⁴ Als er al een werkgever is aan te wijzen dan is dat de ouder. Zeker beginnende influencers hebben een gebrek aan informatie. Uit het onderzoek volgt dat niet op grote schaal sprake is van misstanden en verdienmodellen.

Er zijn wel duidelijk risico's vanaf het moment dat hobby werk wordt en kinderen dagelijks vlogs posten of in vlogs van het gezin voorkomen om zo geld te verdienen en/of gratis producten te krijgen. Die risico's geven deskundigen in het kader van dit onderzoek en in de media ook aan.

Kinderen hebben het recht om gezond op te groeien en zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Uitgangspunt bij wet- en regelgeving rondom kinderarbeid is te voorkomen dat de gezondheid en de veiligheid van kinderen in gevaar komt en de schoolgang belemmerd wordt. Kinderen moeten ook voldoende tijd overhouden voor huiswerk en sociale activiteiten. Deelname aan familievlogs en (bijna) dagelijks filmen zet die rechten van kinderen onder druk en kan schadelijk zijn voor de gezondheid, veiligheid en schoolgang van een kind. De privacy van kinderen wordt lang niet altijd gerespecteerd. Ook komt het voor dat kwetsbare en angstige momenten in het leven van jonge kinderen, soms vanaf dat ze baby zijn online worden gezet. Dit kan leiden tot een verminderd gevoel van veiligheid, ook op latere leeftijd. Ook heeft het constant gefilmd worden risico's voor het zelfbeeld en de prestatiedruk van het kind. Dit zijn factoren die de mentale gezondheid negatief kunnen beïnvloeden en kunnen leiden tot faalangst, stress en depressieve gevoelens. Daarbij komt nog dat zoals in de media is aangegeven beelden van kinderen rond kunnen gaan in pedofiele netwerken.

Ouders moeten beseffen dat het de ontwikkeling van een kind kan schaden om altijd online te zijn. Ouders dienen hun kinderen juist te beschermen. Dat staat volgens Panteia/VHP op gespannen voet met het verdienen aan vlogs door of met je kinderen. Waar breed risico's zijn van kinderarbeid voor de ontwikkeling, gezondheid, veiligheid en de schoolgang van kinderen, zie ik een rol voor de overheid. Zeker bij een vorm van kinderarbeid die de komende jaren alleen maar zal toenemen.

Hierna ga ik eerst in op mijn inzet op een aanpassing van de wet- en regelgeving. Daarna schets ik de bredere maatschappelijke opgave en besluit ik met mijn inzet op voorlichting.

1. Regelgeving

Influencing door en met kinderen heeft overeenkomsten met kinderen in films of theaterproducties. Ik wil kidfluencing, kinderen in familievlogs en mom- en dadfluencers daarom, net als in Frankrijk het geval is, gelijkstellen met kinderen die artistiek werk doen.

Daarvoor is al een basis. De beleidsregel inzake ontheffing verbod kinderarbeid (BOVK) spreekt over audiovisuele opnamen. In de toelichting is opgenomen dat voor uitvoeringen door kinderen tot 13 jaar op het internet ontheffing noodzakelijk is bij de Arbeidsinspectie. De Arbeidsinspectie geeft aan dat vlogfilmpjes met een duidelijke commerciële insteek nu al onder de ontheffingsregel vallen.

⁴ Panteia/VHP heeft 339 accounts geïdentificeerd met een grote impact (qua aantal volgers/commerciële posts). Door ook de accounts met een kleinere impact mee te nemen komt de schatting op 3.000–4.000 kinderen.

Volgens de Arbeidsinspectie is de handhaving van deze huidige regelgeving voor de categorie influencing door en met kinderen echter zeer lastig. Anders dan bij het reguliere artistiek werk waarbij kinderen in een musical of film spelen, is het minder georganiseerd. De grens tussen hobby en werk is niet altijd duidelijk en het filmen vindt plaats in de privésfeer. Daarnaast is een werkgever bij deze vorm van kinderarbeid lastig aan te wijzen.⁵

Om tot een betere aanpak te komen zal ik de bestaande wet- en regelgeving rondom kinderarbeid zodanig aanpassen dat deze beter toegesneden wordt op de doelgroep en daardoor beter handhaafbaar wordt. Daarbij kijk ik onder meer naar de rol van de ouders bij de ontheffingsregeling. Ik wil in de Arbeidstijdenwet het werkgeversbegrip verbreden, zodat de ouder (bij gebrek aan een «reguliere» werkgever) de aanvrager van de ontheffing bij influencing door en met kinderen wordt. Door de huidige ontheffingsregeling (BOVK) uit te breiden, verwacht ik het welzijn en de veiligheid van kinderen beter te borgen.

De boetes die de Arbeidsinspectie voor een overtreding van wettelijke voorschriften kan opleggen, zoals ingeval van het ontbreken van een ontheffing van het verbod van kinderarbeid, moeten passend zijn en tegelijkertijd het beoogde effect hebben. Ik werk uit hoe deze nieuwe vormen van kinderarbeid kunnen leiden tot een aanscherping van de beleidsregel boeteoplegging Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit 2013.⁶

Voor een omschrijving van de onlineactiviteiten die onder deze ontheffingsplicht vallen, kijk ik of ik kan aansluiten bij de beoordelingscriteria die Frankrijk hanteert. Daarbij gaat het om een kind dat producent is van de online content en een kind dat een hoofdrol speelt in online content voor commercieel gewin op een onlineplatform. Waar de grens in de praktijk ligt (wat een (hoofd)rol is bijvoorbeeld), dus feitelijk de grens tussen hobby en werk, zal ik in de regelgeving als beginsel nader uitwerken.

2. De bredere maatschappelijke opgave

Dat kinderen die zelf influencer zijn of via familievlogs of mom- en dadfluencers veel in beeld komen en «moeten» optreden risico's lopen, is de afgelopen tijd duidelijk geworden. Deze ontwikkeling van kidfluencers en kinderen in familievlogs is onderdeel van een breder maatschappelijk probleem en opgave.

Kinderen moeten opgroeien in een veilige omgeving, zowel offline als online. De rechten in de offlinewereld op het gebied van onder meer onderwijs en gezondheid, moeten ook in de onlinewereld gelden. Kinderen moeten beschermd worden tegen onder meer uitbuiting en schadelijke content.

Een veilige onlinewereld voor kinderen is een thema waarop de Staatssecretaris Digitalisering en Koninkrijksrelaties coördineert en waarbij meerdere departementen (JenV, OCW, VWS en SZW) betrokken zijn.⁷ OCW ondersteunt het Netwerk Mediawijsheid in het mediawijzer maken van de samenleving. Gezond opgroeien in een sterk gemedialiseerde

⁵ Verkennend onderzoek jonge influencers | Publicatie | Rijksoverheid.nl waarbij onder werkgeversbegrip in de Arbeidstijdenwet als knelpunt wordt aangegeven.

⁶ Nu geldt bij het ontbreken van een wettelijk voorgeschreven ontheffing een boete van € 1.000 en maximaal € 2.000. Als het een ouder/voogd betreft dan geldt hierbij een factor van 0,25.

⁷ Dit beleid is neergelegd in de brieven aan uw Kamer van 14 juli 2023 en 13 december 2024 (Kamerstuk 26 643, nrs. 1063 en 1258).

wereld hoort daarbij. Het Commissariaat voor de Media houdt toezicht op commerciële influencers. Zij moeten transparant zijn dat er reclame voorkomt in hun video's en moeten zich in sommige gevallen ook aansluiten bij de Nederlandse Reclame Code. Deze Code beschermt consumenten tegen onjuiste en oneerlijke claims in reclame en draagt daarmee bij aan betrouwbare reclame.

3. Voorlichting

Onderdeel van de bredere aanpak is voorlichting. Zo start BZK in het najaar een campagne die bewustwording van ouders tot doel heeft over het gebruik van de smartphone door kinderen. Hiermee wordt beoogd dat ouders afspraken maken met kinderen over het gebruik van de smartphone. Daarnaast is er het Expertisecentrum Digitalisering en Welzijn dat kennis bundelt en verspreidt over het welzijn in de digitale wereld, bijvoorbeeld over de thema's Digitale Technologie en Welzijn én Sociale Media.

Mijn aanpak van uitwassen waarbij kinderen door hun ouders via familievlogs of als influencer als verdienmodel worden ingezet maakt onderdeel uit van de geschetste bredere interdepartementale aanpak. Dit geldt ook voor mijn inzet op voorlichting voor ouders, als essentieel onderdeel van deze aanpak van uitwassen.

Er zijn ouders die niet beseffen wat het betekent voor een kind om zelf te vloggen of om voor te komen in vlogs van ouders. Ik ben ervan overtuigd dat een substantieel deel van deze ouders het goed voor heeft met hun kinderen en bereid is om – zelfs voor hen pijnlijke – stappen te ondernemen om negatieve effecten te voorkomen. Daarom wil ik via voorlichting ouders duidelijk maken wat de risico's zijn voor het welzijn van kinderen en ook wijzen op de rechten van kinderen op een gezonde en veilige omgeving, het belang van het naar school gaan en sociale activiteiten, wat er allemaal komt kijken bij vloggen en welke wet- en regelgeving van toepassing is.

Ik zet in op het zo goed mogelijk bereiken van ouders, via bij hen passende kanalen en goed afgestemd op de specifieke kenmerken van deze doelgroep.

Tot slot

Vormen van kinderarbeid als kidfluencers, gezinsvloggers en mom- en dadfluencers kunnen impact hebben op het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. Daarom zet ik in op een aanpassing van de wet- en regelgeving en voorlichting voor deze groep kinderen. Over de verdere uitwerking verwacht ik uw Kamer eind 2025 te informeren.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel